

Експедиция на НПМ в Северна Гърция (15-29.09.2000)

Боян П. ПЕТРОВ

От гледна точка на родните зоолози Северна Гърция е "липсващото средиземноморско парче" от разнообразната мозайка на българската природа. Отделни райони в тази част на южната ни съседка са изследвани и от българи, но засега липсват обзорни проучвания върху фауната по южните склонове на Родопите. Пещерната фауна на Източна Македония и Тракия е най-системно проучвана от Петър Берон, Стоице Андреев и Владимира Бешков.

Като продължение на изследователските дейности на нашите по-възрастни колеги организирах експедиция, която беше финансирана по проект на Изследователския фонд на Американското арахнологично дружество (American Arachnological Society Research Fund). Основната цел беше събирането на псевдоскорпиони от южните склонове на Родопите и прилежащите планини. С участието на колегите Павел Стоев и Стоян Бешков експедицията придоби по-завършен научен вид и се разшири обхватът на групите за събиране.

На 15.09.2000 г. се озовахме в Солун, където с колеги от Биологическия факултет на Университета обсъшихме нашия маршрут, както и планове за бъдещо сътрудничество. Същата вечер спахме по южните склонове на Олимп, а на другата сутрин изкачихме най-високата точка на планината - вр. Митика (2917 м). Въпреки сухото лято успяхме да съберем интересен материал от алпийската зона. Следващата точка от пътуването ни беше пещерата Петракона, намираща се почти в центъра на Халкидическия полуостров. С любезното съдействие на директора на пещерния музей г-р Aris Poulianos се запознахме с праисторията на тези земи. На път за Серес посетихме известната благоустроена пещера при село Alistrati, откъдето събрахме интересен материал, съдържащ непубликувани досега видове. Следващата основна цел беше карстовият район на манастира Св. Иван над Серес, където посетихме пещерата Piladele и в задния двор на църквата в изоставеното българско село Лакош открихме непогребани останки от българи. Следващата цел беше изкачването на най-високия връх на Боздаг - вр. Варшина (2232 м). Изкачването осъществихме на 21.09.2000, като вероятно сме първите български зоолози, които събраха материал от алпийската зона на тази планина. Същата вечер спахме в Доспат дере, близо до пещерата Peristerones, за чиято фауна не открихме никакви публикувани данни. От тази близо разположена до нашата граница пещера събрахме нов вид пещерна диплопода от ред *Balkanopetalum*. Следващите посетени от нас пещери бяха 12 km водна пещера Maara при с. Агитис и Aghia Helleni и Mavri Tripa при с. Зигос близо до Кавала. По покана на колеги от организацията "Арктурис" посетихме тяхната изследователска база, разположена сред смърчовите гори на високите части на Западните Родопи, малко по на юг от граничните села Кестен и Буйново. Оттам след 60 km по черен планински път минахме през гара Бук и се отправихме към с. Пашалци. В близост до селото посетихме пещерата Дупката, за която не намерихме никакви публикувани сведения. Тя се оказа второто находище на новия вид *Balkanopetalum*, както и първото досега известно за новия вид *Roncus* (Pseudoscorpiones: Neobisiidae). Оттам през Ксанти се отправихме към с. Марония, където посетихме 2,5 km пещера Cyclope polyphemus. Маршрутът ни по-нататък продължи със събиране на материал през Дедеагач, Есими (Доган хисар), най-високата точка на гръцките Източни Родопи (вр. Шанка, 1065 м) и резервата Даля. В долината на Бяла река близо до нашата граница посетихме прилепната пещера Koufonoupo, която беше последният заплануван обект.

С бюджет от 460 \$ за 15 дни изминахме с ладата 2550 km, изкачихме два върха над 2000 m, събрахме материал от над 45 находища, 13 нощи лампите на Бешков привличаха нощни насекоми, посетихме и събрахме материал от 10 пещери. Предварителният преглед на събранныте животни показва наличието на поне 4 нови за науката видове от групите Pseudoscorpiones и Diplopoda. Експедицията обогати музейния фонд с материал от близки, но сравнително рядко посещавани от българи територии.